СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

Ч. 179. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 19-го ВЕРЕСНЯ 1986 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 19, 1986 No. 179. VOL. XCIII.

ПОЛЯКИ ПРОПОНУЮТЬ СПІВПРАЦЮ З УКРАЇНЦЯМИ

Париж (Ф.К.). — Сюди продісталась з Польщі цікава заява із польських кіл, зацікавлених в співпраці з поневоленими совєтським режимом народами, зокрема з українцями, білорусами і литовцями. Матеріяли ці були поміщені у пресі підпільної „Солідарности" і їх в перекладі на українську мову поміщуємо внизу.

Постала Польська група поєднання

При кінці 1985 року постала в Люблині Польська група поєднання, яка поставила собі за завдання працю над зближенням народів: польського, українського, білоруського і литовського. Із зовсім зрозумілих територіяльних причин, головний наголос поставлено на контакти польсько-українські. В склад польської групи крім поляків увійшли також представники української меншости в Польщі, які добачають своє завдання в першу чергу у створенні мосту між польським народом і українським під совєтською займанщиною. Це дає реальну можливість ближче пізнати відношення до минулого, теперішнього і майбутнього політичної долі обидвох народів і у висліді може допомогти обидвом сторонам признати похибки минулого, взаємно мудро вибачити собі вину та розпочати спільну боротьбу для повного суспільного і політичного визволення.

Члени Польської групи поєднання стоять на становищі цілковитого зрезиґнування з територіяльних спорів поміж нашими народами і прийнятті існуючих тепер політичних границь, які повинні бути бездискусійною і вступною передумовою до початку діялогу Тільки така передумова може забрати імперіялістичній політиці Москви найповажніший атут для розсварення наших двох народів. Польська група поєднаня стоїть також на позиції взаємного пошанування своїх прав до самовизначення, територіяльної суверенности і державної незалежности. Це може наступити лише в дусі цілковитої толеранції для прав горожан, що творять народні меншости в кожній з цих держав. Ці передумови, як такі, мають бути загально шановані в кожній з держав, в дусі прав людини і горожанина.

Члени Польської групи поєднання звертаються до широких кіл незалежної польської опінії в Польщі зі закликом підкреслювати проблематику зближення між народами Середньої Европи і це повинно стати сьогодні одним із найважливіших завдань, які є перед нами. Нагоду до зближення з українським народом хай дасть нам близький вже ювілей 1000-річчя Хрищення Русі в 1988 році. Ця річниця є для українського народу так важлива, як було міллєніюм хрищення Польщі в 1966 році для поляків. Зробімо отже все, що в нашій силі, щоб це була переломова дата в історії наших стосунків, щоб вона була получена із вибаченням взаємно собі провин і початком поєднання.

Мацєй Ґродецкі

ЗАКЛИК

Брати українці, білоруси і литовці! Ми маємо спільну долю! Комунізм нищить однаково наші почування народної окремішности, нашу культуру, нашу освіту, нашу віру, наш патріотизм, нашу природу. Він також безоглядно розкидає та використовує багатства нашої землі. Однаково деморалізується нашу молодь і винищується нашу інтеліґентську верству.

Наш спільний ворог є дуже сильний і лише спільна дія наших народів може довести до упадку зненавидженого нами усіми московського большевизму, до виборення незалежности України, Білорусі, Литви і Польщі, як також інших держав Східньої і Середньої Европи.

В минулому нас ділили різні непорозуміння, часто криваві, і це було трагеді-

(Закінчення на стор. 4)

Під час відкриття сесії ОН панувала непевність

Ню Йорк. — Не зважаючи на зовнішні ефекти відкриття цьогорічної сесії Генеральної асамблеї Організації Об'єднаних Націй, в кулюарах і в генеральному секретаріяті та в Раді Безпеки домінувала непевність про майбутність тієї міжнародної організації, про безвиглядність на покращання фінансової ситуації і запляннованих реформ, які без сумніву зменшать ефективність дії ОН.

Представники Генеральної асамблеї обрали міністра закордонних справ Банґлядешу, мабуть найбіднішої у світі держави, Гамайна Рашіда Чадґарі на голову асамблеї, який замінить на цьому пості еспанця Хайме де Пініса. Політичні спостерігачі кажуть, що цей вибір може бути корисним для ОН, якщо йдеться про зменшення персоналу в генеральному секретаріяті, зглядно в головній квартирі і в агенціях розкиданих по різних країнах світу. Чадгарі, перебираючи керівництво від свого попередника, заявився за переведенням реформ, кажучи, що „ми в Банґлядеші навчилися господарювати при дуже обмежених фінансових засобах". Його промову спостерігачі і кореспонденти, акредитовані при ОН, назвали „поєднання думок, які мали за завдання визнати позитивну ролю організації перед зовнішнім світом, похвалити її заслуги для справи миру і відмітити її важливу працю, особливо для малих і економічно нерозвинених ще країн Африки й Азії".

Між іншим ще перед відкриттям сесії Генеральної асамблеї кілька груп демонстрували під будинком ОН, домагаючись миру і співпраці між народами. Десятки інших груп — лівих, правих негритян, етніків тощо, заповіли свої більші чи менші демонстрації під час сесії, а головно в днях коли на головному подіюмі виступатимуть президент Роналд Реґен, прем'єр-міністри членських держав, король Еспанії Хуан Карльос, а також представники комуно-тоталітарних держав, що їх на сесії репрезентуватиме тим разом міністер закордонних справ Совєтського Союзу Едуард Шеварднадзе із своєю великою делеґацією.

Враховуючи незавидний фінансовий стан ОН, голова Генеральної асамблеї Чадґарі закликав представництва держав зменшити число промовців, а тим самим час тривання нарад, а рівночасно апелював до зміцнення Ради Безпеки ОН, яка єдина в теперішній ситуації спроможна ефективно діяти, може тому, що п'ять постійних членів Ради — З'єднані Стейти Америки, Совєтський Союз, Китайська Народна Республіка, Великобританія і Франція — взагалі унапрямлюють міжнародну політику і являються важілем в економічних відносинах.

Кульмінаційною точкою церемоній відкриття сесії було запалення смолоскипу миру, який опісля передаватимуть з країни в країну і при тій нагоді збиратимуть гроші на фонд ЮНІСЕФ, який опікується дітьми в цілому світі.

Три дні представники Генеральної асамблеї обговорюватимуть справи політики апартеїду в Південно-Африканській Республіці, очвидно, без участи представників тієї держави, яка покинуа ОН два роки тому. Заплянновані є виступи 100 міністрів, але реґулярна сесія розпічнеться в понеділок, 22-го вересня, виступами президента Р. Реґена, Коразон Акіно і короля Х. Карльоса.

Сенат затвердив суддю В. Ренквіста

Вашінґтон. — Сенат затвердив Реґенового номіната на голову Верховного Суду Вілліяма Ренквіста, в середу, увечері, 17-го вересня, відношенням 65 голосів за і 33 — проти, з двома сенаторами відсутніми.

Це велика перемога для Президента, що бажає залишити по собі спадщину — консервативне судівництво, і тому американська лівиця вела проти В. Ренквіста неперебірливу кампанію, — пояснюють аналітики з прихильної Реґенові преси. Суддя Ренквіст став тепер 16-им верховним суддею за час майже 200-річного існування Верховного Суду. Лише два республіканські сенатори з усіх 53-ох були проти Ренквіста, але 16 демократів-сенаторів, переважно з півдня країни, голосували за ним.

Суддя В.Г. Ренквіст став на місце Воррена Бирґера, який оголосив в червні ц.р., що відходить на емеритуру після 17 років перебування на чолі Верховного Суду, щоб присвятити свій час цілковито для підготови святкувань 200-річчя Конституції, яке припадає на 1987 рік.

Того ж вечора в середу Сенат голосував над кандидатурою судді Антоніна Скалії з федерального апеляційного суду, якого номінував Президент на дотеперішнє місце Ренквіста у Верховний Суд. Кандидатура Скалії пройшла одноголосно в Сенаті, бо вся опозиція була кинула свої сили для повалення кандидатури В.Г. Ренквіста.

Аналітики вказують теж на те, що суддя Ренквіст і в році 1971, коли його затверджували до Верховного Суду, мав проти себе опозицію. Тоді проти нього було 26 сенаторів, а за ним 68.

У Парижі вибухнула ще одна бомба

Париж. — Французька поліція повідомила про черговий вибух в Парижі, шостий за останні два тижні. Цього разу бомба вибухнула в популярній крамниці дешевого одягу на лівому березі Сени, на вулиці Ренн.

В результаті вибуху бомби, схованої в кошику для сміття, п'ять осіб загинуло і понад 60 були поранені.

Група „Комітет солідарности", яка взяла на себе відповідальність за попередні вибухи, передала для бейрутського пресового агентства заяву такого змісту: „Незабаром ми знищимо стіну, що оточує палац короля Міттерана. Ми маємо довгі руки. Ми це доказували раніше і докажемо знову".

Французька поліція оголосила про грошову нагороду у висоті один мільйон франків (150,000 долярів) за інформацію, що приведе до спіймання двох ливанців, яких запідозрюють у вчиненні вибухів в Парижі.

На людних місцях у французькій столиці вивішені плякати з фотографіями запідозрених. Поліція вважає, що це брати Жоржа Ібраґіма Абдаллі, який перебуває у французькій в'язниці, Моріс і Робер Абдалли.

І. Абдалля є лідером Ливанської збройної революційної фракції. Поліція підозріває, що кампанія терору спрямовувалася друзями і родиною Абдаллі з ливанського міста Кабаят.

На відміну від інших европейських країн, наприклад, Західньої Німеччини чи Італії, у Франції ніколи не повідомлялося про пошуки терористів і не оголошувалося про нагороду за їх спіймання.

В Парижі оголошено, що прем'єр-міністер Жак Шірак відкликав заплянновану візиту до Канади. Він особисто очолив боротьбу з терористами.

ЗСА „ВИДВОРИЛИ" 25 СОВЄТСЬКИХ ДИПЛОМАТІВ

Вашінґтон. Адміністрація президента Роналда Реґена передала амбасадорові СССР у Вашінґтоні Юрієві Дубінінові список 25 дипломатів, членів совєтської місії до Організації Об'єднаних Націй, які повинні покинути територію З'єднаних Стейтів Америки до 1-го жовтня цього року. Це є найбільша група дипломатів, якуколинебудь „видворили" з Америки за одним разом, від часу тривання дипломатичних зв'язків ЗСА з Совєтським Союзом.

Офіційні представники Білого Дому і Державного департаменту заперечили, що це потягнення було зроблене у відплату за арешт Ніколаса Данілова, американського журналіста, кореспондента тижневика „Ю.С. Ньюз енд Ворлд Ріпорт", який був заарештований на вулицях Москви агентами КҐБ, вкинений до тюрми, обвинувачений прокуратурою за шпигунство в користь ЗСА, а тепер нібито звільнений і відданий під опіку амбасадора ЗСА Артура Гартмана, але без права виїзду з СССР і з обов'язковим зголошенням два рази в тижні до московської прокуратури. В заміну за звільнення Н. Данілова, ЗСА звільнили з тюрми совєтського шпигуна Ґеннадія Захарова і також віддали його під опіку амбасадора СССР Ю. Дубініна, який особисто загарантував, що Захаров не покине території ЗСА без відома американських властей.

Поінформовані особи у Вашінґтоні заявляють, що зарядження про виїзд совєтських співробітників місії до ОН було радше зроблене для того, щоб впевнитись, що совєтські лідери мусять поважно трактувати вимогу ЗСА і зменшити свій персонал в усіх совєтських представництвах, особливо в місії при ОН. Очевидно, „видворення" такої великої кількости совєтських дипломатів і працівників місії вказує на те, що Адміністрація Р. Реґена є готова застосувати далекойдучі заходи в майбутньому, якщо Москва рішиться таки поставити під суд за шпигунство Н. Данілова. Не зважаючи на запевнення Державного департаменту, що „видворення" не треба пов'язувати зі справою Н. Данілова, речники цього Департаменту, які не бажали бути названими заявили, що ЗСА в теперішній ситуації ледве чи були б розпочинали процес зменшення совєтського персоналу в місії, якщо б не було проблеми Данілова, хоч ФБІ має докази, що багато з них займаються шпигунською діяльністю або взагалі є старшинами КҐБ.

Бернард Калб, виступаючи від імені Державного департаменту перед кореспондентами заявив, що Москва, правдоподібно, застосує відплатні акції проти частини американських дипломатів в СССР, але таке потягнення може викликати додаткові американські акції про які ще зарано сьогодні говорити. Зрештою, заявив Калб, в кінці цього тижня міністер закордонних справ СССР Едуард Шеварднадзе зустрічатиметься з державним секретарем ЗСА Джорджом Шулцом і ця та багато інших справ, будуть предметом їхньої розмови. Не треба, очевидно, виключати можливости, що Совєтський Союз відкличе заплянновану розмову Шеварднадзе з Шулцом.

Американське потягнення не відноситься до 400 інших совєтських громадян які працюють в різних агенціях ОН за контрактом. Українська і Білоруська ССР, які є повними членами-основниками тієї міжнародної організації, також повинні до квітня наступного року зменшити свій персонал, який, до речі, змішаний разом з російським, а їхні родини дуже часто живуть в тих самих приміщеннях.

Альманах УНСоюзу появиться збільшеним тиражем

Джерзі Ситі, Н.Дж. — В-во „Свобода" повідомляє, що цього року — ідучи назустріч бажанням ширшого загалу передплатників, Альманах УНСоюзу на 1987 рік появиться великим накладом — 15,000 примірників, і його розішлють на всі адреси передплатників щоденника, як це практикувалося ще до Альманаха УНС з 1983 року.

У найновішому Альманахові міститимуться різноманітні й цікаві матеріяли понад 20-ти авторів на теми, що глибоко торкають українських поселенців у Північній Америці, а обкладинка символічно зображуватиме чорнобильську нуклеарну катастрофу.

Видавництво і редакція Альманаху сподіваються, що і цьогорічні відборці приймуть черговий Альманах з вдоволенням і радо його прочитають.

При тому В-во „Свобода" повідомляє також, що адміністрація все ще приймає платні оголошення до Альманаха.

Українці Ню Йорку перемогли в першій рунді

Ню Йорк, Н. Й. (РСҐ). — У понеділок, 15-го вересня ц.р., понад 400 українців взяли участь у зборах Будівельної комісії ч. 3 місцевого давнтавну, в справі будови українського хмаросягу на 7-ій вулиці.

На початку зборів о. Патрикій Пащак, ЧСВВ, ігумен і парох церкви св. Юра, з'ясував потребу такої будови, а адв. Степан Ярема запізнав присутніх з вкладом українців в розбудову цієї дільниці Ню Йорку.

Опозиційні промовці старалися видумувати всячину, щоб тільки перешкодити цьому українському проєктові.

Присутні на зборах українські домовласники, підприємці, професіоналісти і представники організацій з численними громадянами вміло реагували на видумки опозиції.

В голосуванні членів управи комісії за будовою українського хмаросягу голосувало 11 членів, 8 проти і 2 здержалися.

У вівторок, 23-го вересня ц.р., о год. 6:30 вечора, в домівці, при 50 Медісон вул., на долині міста, 45-членна управа остаточно затвердить або відкине своїм голосуванням наш будівельний проєкт. Тому участь українців є знову побажана.

З-під церкви св. Юра відідуть автобуси, які безкоштовно завезуть українських громадян на ці важливі збори. Отець парох ігумен П Паждак, ЧСВВ, і Отці Василіяни закликають українців Квінсу, Брукліну, Бронксу, Стетен Айленду і Манґеттену, прибути масово і солідарно виступити в обороні цього важливого проєкту.

У СВІТІ

ЧЛЕНСЬКІ ДЕРЖАВИ Европейської економічної спільноти засудили у принципі політику апартеїду в Південно-Африканській Республіці, погодилися на обмежені економічні санкції проти ПАР поки ця політика буде практикована урядом білої меншости, але відклали аж до другого року поширення санкцій, бо більші держави ЕЕС, як, наприклад, Західня Німеччина, не погожувались на цілковите зірвання корисної торгівлі з Південною Африкою. З другої сторони противникам ПАР таки вдалося добитись заборони нових інвестицій европейських держав, обмежити імпорт сталі, золота і золотих монет, залізних виробів тощо.

ВОГОНЬ І ГАЗ У копальнях золота в Південно-Африканській Республіці був причиною смерти біля 200 копальняних робітників, в більшості чорних, і поранення понад 200 осіб. За кількома особами ідуть розшуки рятункових груп, але лідери профспілки і власники копалень сумніваються чи в таких обставинах вони залишилися живими.

УРЯД НІКАРАҐУА і сам президент Даніель Ортеґа Сааведра намагаються поліпшити відносини сандіністів з Римо-Католицькою Церквою. З цією метою Д. Ортеґа, як тільки повернеться із сесії Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй, зустрінеться з кардиналом Міґуелем Абандо і Браво. Зустріч запляннована на 27-го вересня ц.р., хоч формально ще не узгіднено програми розмов. Кардинал М. Абандо заявив, що мир „може прийти до Нікараґуа тільки тоді, якщо сандіністи погодяться на відновлення демократичних свобід і говоритимуть в цій справі не тільки з Церквою, але з усіма політичними угрупуваннями а також з лідерами антикомуністичних повстанців". Уряд Ортеґи відмовляється говорити з „контрас" і вважає їх „агентами американської розвідки".

УРЯД ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ наказав закрити тимчасово ще три університети, у яких розпочалися антиурядові демонстрації студентів і бешкети, які принесли чимало матеріяльних шкод для університетів. Демонстрації студентів започаткували кілька бомбових атентатів в Сеулі і в інших більших містах Південної Кореї. Закриті університети дають поліції і військовим відділам, які патрулюють вулиці міст вдень і вночі, більшу можливість контролі рухів молодих противників уряду, підтримуваних опозиційними партіями. Уряд не виключає, що частину студентів зуміли інфільтрувати комуністи з півночі.

ПРЕЗИДЕНТ ФІЛІППІН Коразон Акіно, яка прибула до ЗСА з візитою, в середу, 17-го вересня, вперше зустрілася з президентом Роналдом Реґеном. Перед тим, у вівторок, у вашінґтонському готелі Медісон вона мала зустріч з віцепрезидентом Джорджом Бушом, а потім з представниками Світового банку і Міжнародного валютного фонду. Темою переговорів була фінансова допомога Філіппінам. У З'єднаних Стейтах Америки К. Акіно пробуде дев'ять днів.

В АМЕРИЦІ

КОЛИШНІЙ ГУБЕРНАТОР Делаверу П'єр дю Понт став першим республіканцем, який офіційно оголосив про свій намір боротися за місце в Білому Домі у виборах 1988 року. П. дю Понт заявив, що якщо він стане президентом, то продовжить політику президента Роналда Реґена. Зокрема він підтримав стратеґічну оборонну ініціятиву президента Р. Реґена. У промові, на якій він офіційно оголосив про намір стати президентом, П. дю Понт запропонував перевіряти всіх учнів середніх шкіл на вживання ними наркотиків. „Лише цей захід може гарантувати, що в клясах не буде духу наркотиків", — сказав дю Понт. В найближчі дні повинен оголосити про намір боротися за місце в Білому Домі євангелистський пастор Пет Робертсон. Як дю Понт, так і Робертсон значно уступають в популярности найбільш можливому кандидатові на президента — нинішньому віцепрезидентові Джорджові Бушові, про що свідчать опитування громадської думки.

ПОСАДНИК НЮ ЙОРКУ Едвард Кач прийняв групу совєтських і американських дітей, які здійснюють п'ятиденну поїздку по З'єднаних Стейтах під егідою Фонду дитини і миру. Під час зустрічі, в якій брали участь 10 совєтських і 12 американських дітей і підлітків віком від 10 до 18 років, Е. Кач проголосив початок Тижня дитини і миру, але одночасно зробив ряд гострих зауважень на адресу Совєтського Союзу. 16-річна Колін Беррі з Вашінґтону заявила, що група дітей ставить собі за мету зміцнити взаєморозуміння між двома народами. Як заявив Е. Кач репортерам, він був впевнений, що разом з дітьми на зустріч прийшли агенти КҐБ і його зауваження були призначені для них.

ПІД ЧАС ЗУСТРІЧІ з державним секретарем Джорджом Шулцом прем'єр-міністер Ізраїля Шімон Перез заявив, що до того часу, поки Совєтський Союз не відновить дипломатичних відносин з Ізраїлем і не збільшить імміграцію жидів, які хочуть виїхати в Ізраїль, не може бути й мови про участь СССР у міжнародній конференції у справах Близького Сходу. Державний секретар повністю погодився з цією точкою зору ізраїльського прем'єра. Після зустрічі з Дж. Шулцом в Державному департаменті, Ш. Перез зустрівся в Білому Домі з президентом Роналдом Реґеном. Мова йшла про мирні переговори щодо Близького Сходу. За словами Р. Реґена, є надія, що на Близькому Сході буде досягнуто миру. Однак газета „Вашінґтон Пост", покликуючись на неназваних американських урядових чинників, пише, що перспективи укладення миру на Близькому Сході і далі невеликі.

ПОКЛИКУЮЧИСЬ НА чинників Державного департаменту, газета „Ню Йорк Таймс" повідомила, що державний секретар Джордж Шулц плянує відвідати Південно-Африканську Республіку під час майбутньої поїздки по Африці. Раніше було відомо, що Дж. Шулц відвідає Сенеґал, Ніґерію, Замбію, Заїр, Кенію та інші країни, але візита в ПАР у пляни державного секретаря не входила. Як пише „Ню Йорк Таймс", Дж. Шулц пробуде в ПАР не більше одного-двох днів. Він зустрінеться з урядовими чинниками Південно-Африканської Республіки, щоб обговорити справу про те, як покінчити з апартеїдом.

ТЕНІС НА СОЮЗІВЦІ

Е. Матківський і Ю. Савчак перемогли в турнірі УНС

Союзівка. — Другий раз в 31-літній історії тенісових турнірів на цій оселі УНСоюзу у фіналі групи чоловіків син зустрівся з батьком. В обидвох випадках були це Ерік Матківський і його батько д-р Зенон Матківський. І в обидвох випадках молодший Матківський вийшов переможцем. Три роки тому д-рові Матківському вдалось вкрасти сета від сина, але тим разом Ерік був немилосердний: він переміг батька у двосетовому фіналі, 7-6 (10-8), 6-3.

Цей 18-ий запрошеневий турнір УНСоюзу відбувся в суботу і неділю, 13-го і 14-го вересня ц.р. в чудову погоду, в рамках Дня УНСоюзу, в групах чоловіків і сеньйорів.

У півфіналах Е. Матківський переміг Андрія Хархаліса, 6-0, 6-2, а д-р Матківський Адріяна Кутка, 6-3, 6-4.

(Закінчення на стор. 4)

Новообрана „Міс Союзівка" Ганя Клим вручила нагороди УНСоюзу переможцеві Ерікові Матківському (справа) і його батькові д-рові Зенонові Матківському.

ПОМЕР М. ВАСИЛЮК, КОЛИШНІЙ СЕКРЕТАР 353-ГО ВІДДІЛУ УНС

Ню Бранзвик, Н. Дж. В середу, 17-го вересня ц.р., помер тут на 96-му році життя Микола Василюк, союзовий піонер та основник 353-го Відділу УНСоюзу в Ню Бранзвик, Н. Дж. Покійний був союзовим діячем та українським патріотом і впродовж довгих років був секретарем цього 353-го Відділу УНСоюзу та його делегатом на Конвенції.

ОСІННЯ ЗУСТРІЧ УЛТПА НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка. — Управа Лікарського Товариства Північної Америки, Відділ Метрополії Ню Йорку і Ню Джерзі, повідомляє, що в суботу, 4-го і у неділю, 5-го жовтня ц.р., тут на оселі УНСоюзу відбудеться традиційна осіння зустріч. Реєстрація відбудеться у суботу, 4-го жовтня, о год. 2-ій по полудні. У програмі заплянований панель на тему „Нуклеарна катастрофа у Чорнобилі".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Tel.: (201) 451-2200
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Перегони до Білого Дому

У минулу неділю, 14-го ц.м. прилетів до Америки ізраїльський прем'єр Шімон Перез на дводенні наради з президентом Реґеном і державним секретарем Джорджом Шулцом.

У середу, 17-го ц.м., перед Білим Домом президент Роналд Реґен привітав президента Філіппін Корезон Акіно, яка плянує перевести в ЗСА дев'ять днів, на ділових нарадах у Білому Домі, сентиментальних відвідинах в її колишньому коледжі у Нютоні в Массачусетс, виголошенні промови перед об'єднаними палатами Конгресу та виголошенні промови в Гарвардському університеті, який в цьому році відзначає 350-тиріччя свого існування. Причини і цілі обоїх тих відвідувачів різні, але спільне в обоїх те, що З'єднані Стейти — суперпотуга, з якою прагнуть жити у приязні всі ті країни, які насторожені супроти Совєтського Союзу і не хочуть стати його сателітом.

Шімон Перез — за твердженням газет — поінформує президента Реґена про свої двогодинні наради з єгипетським президентом Госні Мубараком у минулому тижні. Він буцім то хоче переконати Реґена, щоби той погодився на скликання міжнародної конференції з участю Совєтського Союзу для заведення генерального миру на Близькому Сході. Президент Реґен і державний секретар Шулц вже давно дали пізнати, що вони є проти такої конференції, бо вона допустила б Москву до втручання у справи Близького Сходу. У часописах появилася вістка, що в цій справі Перез має опозицію у власному уряді, а що передумовою участи СССР у міжнародній конференції для замирення між Ізраїлем і арабським світом треба би, аби СССР спершу визнав існування Ізраїля та обмінявся із ним амбасадорами, чого дотепер нема, то концепція Переза зовсім нереальна, дармащо можна зрозуміти, чому йому залежить на кращих відносинах з СССР. Адже в Совєтському Союзі на території України, живуть ще один до трьох мільйонів жидів (докладної статистики нема), єдина синагога є в Москві, жидам, як і всім іншим народам в СССР заборонено вчити у школах релігію і жиди в СССР є найбільшим людським потенціялом, який може скріпити кількість населення Ізраїля, навіть тоді, коли поважна частина жидів, яким дозволяється еміґрувати, переходять через перехідний табір у Відні і воліють їхати до Америки, ані ж до Ізраїля. Але Шаранський таки поїхав до Ізраїля і багато його земляків-патріотів таки їдуть туди, як до вимріяної батьківщини.

Корізон, чи пак „Кор", як її популярно називають, напевно вдячна президентові Реґенові, що той „тихою дипломацією" переконав її попередника президента Фердинанда Маркоса, щоб той добровільно американським військовим літакам виїхав на еміґрацію, не чекаючи, поки скинуть його з президентури революційним зривом. Маркос і його метка дружина, колишня красуня — летунська стюардеса, доробилися велетенського маєтку. Новий уряд на Філіппінах успішно просив американські власті не дозволити Маркусові згрошовити закуплені ним в Америці кам'яниці мультимільйонової вартости. Маркос все ж має на Філіппінах своїх прихильників і Акіно має проти себе суперників до влади – комуністичну партизанку. Під час її неприсутности змобілізовано вірну їй армію і поліцію, щоби зберегти за нею президентуру. Кор Акіно, колись безпретенсійна дружина-господиня, виявила не абиякий хист організатора і політика — державної діячки, після того, як її чоловіка Беніньо три роки тому вбили, коли він добровільно вернувся із еміґрації до столиці Філіппін Манілі. Він згинув таки на летовищі з рук насланого тамошньою владою вбивника. Це спричинило масові демонстрації і заворушення, які довели до упадку Маркоса. Безпосередньою причиною переходу Америки від підтримування надалі Маркоса на сторону Акіно було грубе пофальшування Маркосом президентських виборів. Кор Акіно напевне проситиме Реґена допомоги, щоби перебороти економічну кризу і дозволивши Філіппінам сплачувати більйонове заторгування на догідних умовах.

Ліберальні демократи є проти того, щоб Америка стала „міжнародним поліціянтом". Але таким вона мусить бути. Бо Америка стоїть на сторожі демократичної волі не тільки в себе, але й у всьому світі. І коли б такої ролі вона не виконувала, то здійснилась би погроза Сталіна, що „ми вас угробимо".

Олександер Татомир

ПОГРОМИ ПЕТЛЮРИ — ЦЕ ВИГАДКА МОСКВИ

У минулому на рідних землях було багато непорозумінь та кривавих зударів між поляками й українцями. Ця взаємна ворожнеча не приносила нам користи, а навпаки — стала трагедією наших народів, що з неї користали заздрі сусіди, а зокрема ненаситна Москва, яка на кістках наших мучеників побудувала могутню імперію та далі жорстоко винищує нас.

Серед поляків і українців зростає число одиниць більшого формату, що ясно освідомлюють собі небезпеку неминучої національної загибелі й закликають до протверезіння та об'єднаних змагань за свою незалежність.

До таких світлих одиниць у польському таборі, які зрозуміли ту глибоку істину, належить відомий публіцист Юзеф Лободовський — відданий щирий приятель українців, який 17-го червня ц.р. у щоденнику „Нови Дзєннік" у Ню Йорку помістив цінну статтю п.н. „В річницю смерти Петлюри".

Шварцбарт–совєтський агент

Автор пригадує, що саме тепер минає 60 років від смерти Головного Отамана Симона Петлютри, якого на вулиці Парижу застрілив совєтський агент Шльомо Шварцбарт. У французькому суді він заявив, що є месником за численні погроми жидівського населення, а в тому і його родини в Україні. В обороні підсудного стала світова лівиця і впливова преса. Його звільнили від вини і кари.

Ще й сьогодні жидівські публіцисти пишуть, що Шварцбарт говорив правду в суді та не був совєтським агентом. Але факти заперечують те: атентатчик чекав аж сім років, щоб пімститися на Петлюрі за смерть своєї родини й земляків. Чому так довго зволікав? Та й Лободовський запитує: „Чи припадком не тому, що в травні 1926 року у Варшаві відбувся збройний переворот, влаштований Й. Пілсудським, який увінчався повним успіхом?" І тоді несподівано Шварцбарт, інспірований Москвою, 'пригадав' собі морди жидів в Україні."

Автор каже, що твердження буцім то Петлюра відповідав за погроми — є очевидною брехнею. Головний Отаман у своєму наказі грозив розстрілом вбивникам жидів. Тому не дух помсти вирішив про атентат, а Москва, бо там пам'ятали про Варшавський договір Пілсудського і Петлюри в 1920 році та їхній об'єднаний похід на Київ. Побоювалися, що колишній союз відновиться. На атентатчика вибрали жида, щоб замаскувати справжній мотив вбивства.

Лободовський пригадує, що в 1918-20-их роках большевицька пропаґанда не закидала Петлюрі участи в погромах. Це вони видумали багато пізніше, аби оправдати замах і відвернути увагу від Кремля. (Історія повторюється! Після Другої світової війни жидівська „Чорна Книга" з 1946 року ні словечка не пише про масові українські вбивства жидів. Це спрепаровано щойно перед кількома роками, щоб не допустити до співпраці українців і жидів у вільному світі та знеславити нас і наші змагання за самостійність — прим. О. Т.)

Після звільнення Шварцбарт їздив по різних країнах з доповіддю „Як я убив Петлюру". Варшавський уряд не дав йому дозволу виступати в Польщі. Щоб відвернути увагу від Москви Шварцбарт уже не повернувся до Совєтського Союзу, а залишився в Европі.

Визвольні змагання 1918 років

Лободовський коротко змальовує суспільно-політичну ситуацію в Україні у 1918-20 роках: На західній території відбувалися завзяті українсько-польські бої за Львів і Червенські землі, а на сході проти Червоної армії боролися російські генерали Корнілов, Денікін, Алєксєєв і Вранґель. Тим часом у Києві створено соціялістичний уряд під проводом Винниченка. На терені діяли незалежні отамани. Пілсудський даремно бажав договоритися з царськими генералами про спільні військові операції проти большевиків. Тоді він звернув увагу на українського національного провідника С. Петлюру, з яким заключив союз і спільними силами вони зайняли Київ та Правобережну Україну.

Большевики перемогли Добровольчу армію і цілою силою вдарили на українсько-польських союзників. Почався відступ на захід. Невдовзі большевицькі полчища станули перед Варшавою. З неймовірною напругою та героїзмом союзні армії не тількищо врятували столицю Польщі, але й відкинули ворога на схід. Українські частини під Замостям незвичайно вславилися у боях проти кінної армії Будьонного, яку змусили до відступу. Після вирішальної битви над Нємном завішено зброю і поляки підписали з большевиками договір у Ризі. Українці натаврували цей акт як зраду.

Лободовський бажає хоч частинно виправдати поляків з огляду на брак всякої допомоги зі Заходу та недалеку зиму. Пілсудського в Ризі не було. Зимовий похід петлюрівських частин в Україні автор розцінює як вияв розпуки, що мусів трагічно закінчитися.

Петлюра став еміґрантом і зупинився в Парижі. Ще довгі роки після його смерти українських патріотів називали петлюрівцями, що означало вперту ворожість до совєтської влади та Росії, — підкреслює автор. Деякі західні українці закидають Петлюрі зраду, бо погодився на границю з Польщею на річці Збруч. Головний Отаман находився в примусовому положенні та не мав іншого виходу. Він розумів, що важливішою від кордонів є державна незалежність, — наголошує автор і стверджує, що рештки західньо-української армії після програної війни з Польщею перейшли до Денікіна, а згодом стали частиною Червоної армії, але не з'єдналися з Петлю-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Олександер Домбровський

РОЗДУМУВАННЯ ФІЛОСОФА НА ТРОНІ

II.

Марк Аврелій як імператор-філософ був не лише в теорії, але й на практиці речником та послідовником світогляду й принципів стоїцизму, наявним доказом чого є його Роздумування, які дійшли до наших часів у численних виданнях. А все ж таки зі світоглядом Марка Аврелія, переконаного стоїка, в Роздумуванях якого подибуємо шляхетні ідеї гуманітарного поступування й вирозуміння для інших во ім'я вищих законів морального порядку світу, кермованого божеським космічним розумом — Логосом (вдаряюча в очі аналогія до початкових слів євангелії Івана, де євангелист говорить про Слово — Логос у християнському аспекті), колідує з фактом, що згаданий імператор-стоїк толерував переслідування християн у Римі. На перший погляд кричуча контроверсія між ідеєю і чином.

Перекладач і заразом автор Вступу, Омелян Омецінський, дає на це питання задовільну відповідь. В опінії римського мотлоху підозрілі визнавці „нової віри" мали бути злочинним, асуспільним небезпечним для публічного життя елементом, який розкладає імперію, плянуючи на своїх нічних зборах (Богослужения, які відбувалися нічною порою) заговір проти суспільного порядку, в що повірив Марк Аврелій. Тому, маючи на оці безпеку й добро держави й суспільства, погодився з думкою переслідування тих, які в публічній опінії мали бути ворогами людського роду та загрожували інтересам імперії й римського суспільства. На арені внутрішньої боротьби світоглядовости цісаря-філософа між принципами гуманітарности стоїцизму й з другої сторони журбою державного керманича за добро й майбутність імперії перемогла друга концепція — суспільно-державницький інстинкт узяв верх над філософсько-гуманітарним, кладучи справу державної безпеки на першому місці.

Науково-популярною прелюдією до самого перекладу є добре опрацьований Вступ, що вводить читача в контемпляційну сферу морально-дидактичного змісту Роздумувань на тлі основних принципів філософічної системи стоїцизму, якуісповідував і практикував імператор. Автор порушує також певні аналогії ідеологічно-морального аспекту між християнізмом і стоїцизмом. Сам переклад на українську мову (грецький ориґінал) є в загальному вдалий. Перекладач мусів солідно попрацювати, щоби здобутися на вдалий компроміс між ориґіналом, перетиканим тут і там філософічними поняттями й відповідною термінологією, та з другої сторони доброю українською мовою з ціллю удоступнення змісту Роздумувань ширшому читачеві. На марґінесі: радимо, щоб грецький термін — даймон перекладати в даному випадку згідно з поняттям в Роздумуваннях (напр. II, 13, 17) як внутрішній голос божества, а не демон, бо це має у нас неґативне, сатанологічне значіння і не відповідає поняттю на тлі стоїцизму в творі Марка Аврелія. В християнському розумінні — це голос совісти.

Згадуючи про стоїцизм у зв'язку з Роздумуваннями аж проситься називати його в повному розумінні неосократизмом. Після перекладу слідує предметний покажчик і накінець глосарій.

Треба привітати цю публікацію з побажанням, аби вона найшлася в домі кожної української інтеліґентної людини, а особливо нашої молоді, загроженої зі сторони „модернізму" головно американського стилю. Роздумування Марка Аврелія — це чудова збірка ушляхетнюючих, розумних-вдумливих сентенцій і етично-моральних принципів, так потрібних особливо нашим молодим людям, характер і світогляд яких находиться ще в процесі формування чи кристалізавання. Марко Аврелій це без сумніву великий, духовий епігон Сенеки. І вкінці це поганин з ідеологічно (не догматично!) — етично-моральними принципами християнізму. Тому це видання підходить між іншим до духової атмосфери нашого 1000-ліття. За внесення такого дарунку до скарбниці української культури Омелян Омецінський заслуговує на признання й вдячність. Це видання фірмує Науково-Дослідне Товариство Української Термінології.

З України про Україну

ПІСНІ СТЕПАНА ПУШИКА

Письменник Степан Пушик добре знаний не лише серед читачів — шанувальників красного письменства, але й серед слухачів — шанувальників української пісні. Мабуть, не знайти в Україні людини, яка б не чула популярних „Пісні про матір", „Любисток", „Треба йти до осені", „Шумить пшениця, як Дунай", які звучать зі сцени театрів, філармоній, передаються радіом, телевізією. Та не кожний знає, що названі та чимало інших пісень створено на слова Степана Пушика, поета і прозаїка, лавреата премії імени Мирослава Ірчана. Недавно київське видавництво „Музична Україна" в серії „Вокальні твори на слова українських поетів" випустило збірник пісень на слова С. Пушика. Передмову „Таїна душі" подав до видання Дмитро Павличко, який пише: „Степан Пушик назвав книжку своїх пісень 'Співають гори'. Так визначилося тематичне ядро його пісенної поезії — карпатська, смерекова, полонинська височина з характерним сучасним голосом. Але завдяки поетові той голос такий правдивий і принадний, що його нарівні з народними гуцульськими співанками перехоплює вся українська земля. А тому, якщо визначити не тему, а розмах Пушикових пісень, треба говорити — співають гори, а з ними дністрянські та дніпрянські доли, пшеничні степи та індустріяльні світла України!.. Любов до батьківщини, до матері, любов до коханої — три головні почування, які переплелися у піснях Степана Пушика. Здавалось би, нічого нового, та, слухаючи й співаючи ці пісні, ми оновлюємо свої найсвятіші почуття".

ВИСТАВКА КОСІВСЬКОГО УМІЛЬЦЯ

Виставка робіт відомого умільця з Косова Івано-Франківської области Василя Аронця експонується в Коломийському музеї народного мистецтва Гуцульщини. На ній представлено близько 200 керамічних робіт у тому числі декоративні ужиткові речі, вази, сценки з життя гуцулів. Кожний твір підкреслює самобутність митця. Виставка Василя Аронця є підсумком його 25-річної мистецької діяльности.

ІВАН ФРАНКО І СВІТОВА КУЛЬТУРА

Такою була тема міжнародного симпозіюму, який відбувся у Львові цими днями. Тема симпозіюму була схвалена Міжнародною асоціяцією в справах вивчення і поширення слов'янських культур і підтримана рішенням XXIII сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО. Симпозіюм присвячений 130-річчю з дня народження Івана Франка, однієї з найбільших постатей в українській та світовій культурі кінця XIX — початку XX століть, а також завершенню видання його 50-томного Зібрання творів. У підготові симпозіюму взяли участь Львівський університет, що носить ім'я Івана Франка, та Спілка письменників України. Серед учасників симпозіюму були дослідники творчости Великого Каменяра з багатьох міст України, Білорусі, Литви та інших республік, вчені з Чехо-Словаччини, Польщі, Австрії, Канади, Норвегії, З'єднаних Стейтів Америки та інших країн.

БУДИНОК АКАДЕМІКА

Після реставрації в Дніпропетрівському знову відчинено двері меморіяльного будинку академіка Дмитра Яворницького. Він розташований біля парку ім. Тараса Шевченка. Після реставрації будинку, що відбулася при допомозі обласної організації Товариства охорони пам'ятників історії та культури, він став виглядати так, як за життя вченого. Навіть веранду, яка була спалена під час війни, відновлено в українському стилі — з різьбленням по дереві. До будинку Д. Яворницького знову йдуть тисячі людей, щоб вшанувати світлу пам'ять видатного вченого — історика, археолога, етнографа, фолкльориста і письменника, автора багатьох праць, присвячених історії Запорозької Січі.

ЗАПРОСИВ МУЗЕЙ

Не лише в Підволочиському районі, але й в цілій Тернопільській області добре відомий фолкльорно-етнографічний колектив з села Городниця, яким керує вчителька історії місцевої школи Емілія Турчин. Недавно цих самодіяльних мистців запросив до себе Музей народної архітектури та побуту України. Там, на святі народної творчости „День різьбяра", вони з успіхом відтворили народний звичай — толоку. Сценарій написала керівник і солістка ансамблю Емілія Турчин.

ФРАНЦІЯ ЗАПРОПОНУВАЛА нагороду в сумі 150,000 долярів за інформації, які допоможуть французькій поліції і працівникам державної служби безпеки віднайти і засудити двох братів ливанців — Ґеорґіса і Ібрагіма Абдаллягів, або інших терористів, які брали участь у підкладенні бомб під державні будинки в Парижі. Згадані брати, які мали б тепер перебувати у Франції, брали також участь у захопленні в полон французьких громадян в Ливані.

Василь Ленцик

КНИЖКА ПРОФ. С. СИСИНА ПРО А. КИСІЛЯ

II.

Кисіль був спритним дипломатом і старався поєднати обі сторони. Мав він приязні відносини з православним митрополитом Борецьким і Петром Могилою, як також з уніятським митрополитом Рутським та єпископом Володимирським Мороховським. Він допоміг у виборі на Митрополита Могилі — проти Ісаї Копинського, який мав підтримку козаків і Москви.

З одної сторони він змагав до поєднання, будучи готовим визнати головство Папи, а з другої — він на сеймах завзято обороняв права Православної Церкви. За цю оборону львівські братчики приймали його сердечно в себе, а через рік він став членом Львівського Братства. Щоб об'єднати дві порізнені сторони православних й уніятів, Адам Кисіль активно включився в акцію поєднання. Коли на пропозицію єпископа Холмського Методія Терлецького, щоб Папа Урбан VIII вислав листи до деяких діячів православних і католиків в тому до Могили і Кисіля, обидва останні вислали до Риму Проєкт такого поєднання.

Проєкт Могили і Кисіля признавав рішення Фльорентійського Собору. Митрополит хоча не мав би це титулу патріярха, але мав мати патріярші права. Митрополита, мали вибирати єпископи, а він повідомляв би про свій вибір Папу. В Церкві мали мати більше голосу шляхта і це вказувало б, що в тому проєкті Кисіль мав свій вплив (ст. 124).

Сисин подає докладний перебіг тодішніх змагань, щоб об'єднати українську Церкву й у своїй праці використав вже досить поважну до цієї теми літературу та джерела, які останньо появились у Видавництві ОО. Василіян під редакцією о. Великого та видань Українського Католицького Університету (збірка документів Митрополита А. Шептицького), як також давніші (Шмурла) та інші. Кисіль думав правильно, що примат Папи не повинен бути перешкодою до об'єднання, коли буде дозволено Східній Церкві зберегти її обряди та своїх патріярхів, бож у обидвох церквах є: одна віра, одне хрищення, один Бог. Отже повинна бути одна Церква. Кисіль одначе признавав, що унію буде тяжче заключити з політичних мотивів, як з релігійних (ст. 126). Кисіль працював для справи унії в роках 1644-1648 і він був би став провідником українців, якщо б дійшло до об'єднання, але виступ Хмельницького стримав цю акцію, хоча наслідник Могили на київському митрополичому престолі Сильвестер Косів поділяв думки Могили і Кисіля.

Для Кисіля тепер припала інша роля, а саме годити козаків з Польщею. Кисіль мав великий вплив на королівському дворі, тому йому поручувано деякі складні політично-дипломатичні місії, як от до Москви перед виступом Хмельницького, а в часі повстання Хмельницького, він вів переговори з Хмельницьким. Хмельницький мав деяке довір'я до Кисіля, але після перших блискучих перемог над поляками, Хмельницький трактував посольства Кисіля не як делегата польського королівства до своїх підданих, які збунтувались, але Хмельницький трактував Кисіля, як представника держави на рівні з іншими посольствами до Хмельницького.

На соймах Кисіль до деякої міри обстоював права козаків, тому йому не довіряли поляки і тут ми бачимо ту розколену душу Кисіля. З одної сторони він православний, син руського народу, а з другої — вірний слуга Польщі. (ст. 192). Козаки в очі звали його зрадником у користь поляків. Все таки в останньому тестаменті Кисіль говорив: „Я жив в старинній Православній католицькій вірі, релігії моєї матері святої Східньої Церкви Божої в якій мої предки остали незмінно через шість століть, в якій я хочу застати до мойого останнього віддиху". (ст. 200).

Про смерть Кисіля писав папський Нунцій Відоні тими словами: „Він помер так як і жив. Так як ніколи не було певним чи він був зрадником, чи вірним сином держави, отже в час смерти не є певним чи він помер як член Святої Церкви, чи як схизматик". (ст. 201). Зі смертю Кисіля, як пише Сисин — була похована стара українська шляхта Коммонвелту". (Кисіль помер 1653 р.) Сисин у своїй праці використав багаті архіви в Польщі, не міг, одначе, скористати з архівів в Москві і Ленінграді, хоча дещо скористав з архівів в Києві.

Праця Сисина є важливим вкладом в українську історіографію, написана англійською мовою. У ній правильно схоплена доба, в якій започатковувався новий етап в житті українського народу, як на релігійному так і політичному полі. Свого роду революційний крок української православної ієрархії через об'єднання нашої Церкви із західньою виступ Хмельницького та відновлення української держави у формі Гетьманату, — це дві важливі події у житті нашого народу. В цій то добі прийшлось жити і бути активним героєві, що так скажу, праці проф. Сисина, Адамові Кисілеві. В одній і другій ділянці Кисіль брав участь як „миротворець", хоча ні в одному йому не пощастило помирити протилежні сторони. З багатої літератури та джерел, які використав Сисин маємо повний образ доби та релігійно-політичних відносини на українських землях. Дуже цінним є обширні нотки, які подають додаткові пояснення до тексту, а їх є 109 сторін. Сама бібліографія джерел і важливішої літератури обіймає 40 сторінок.

У Бібліографії не знаходимо праці д-ра Івана Прашка (тепер єпископа в Австралії) та д-ра Олександра Барана, які трактують справи патріярхату в часах Рутського, Могили і Кисіля. Авторові теж треба було вживати України без відмінка, як це звикли вживати американські автори. Вже довів д-р Андрій Турчин, що таке вживання несслушне і вже видавництво Енциклопедії Бріtаніка погодилось в наступних виданнях писати „Україна" без відмінка.

Реасумуючи можемо погратулювати нашому молодому історикові за його обговорену працю та побажати дальших успіхів у його науковій кар'єрі, особливо ж побажати, щоб написав академічний підручник історії України, який дав би правдивий об'єктивний образ нашого минулого та тим самим спростував односторонні погляди російських білих та червоних істориків, за якими сліпо йдуть історики інших національностей.

Кінець.

XI семінар хорових диригентів в Едмонтоні

Минулого року Українське Музичне Товариство Альберти відзначило 10-літню працю семінарів X ювілейним семінарем хорових диригентів. 39 семінаристів з Канади, Америки, Австралії, Аргентини були учасниками ювілейного семінару, на якому крім регулярної програми навчання були спеціяльні лекції, призначені для відзначення 10-літньої праці. Прелегентами цих лекцій були маестро Володимир Колесник (Торонто), Сергій Яременко (Едмонтон), Юрій Оранський (Філядельфія), Зеновій Лавришин (Торонто), д-р Андрій Горняткевич (Едмонтон).

Цього року Українське Музичне Товариство Альберти почало другу декаду діяльности XI семінарем, на якому, як ніколи, найбільш помітне відмолодження нашої дириґентської майстерности. Більшість цьогорічних семінаристів — це молоді дириґенти зі солідною музичною освітою, які звертаються до своєї рідної музики як до міцного кореня, щоб зачерпнути живучої сили для їхньої професійної праці в ділянці української музики і музики взагалі. Учасниками цьогорічного семінару були: Єлисавета Андерсон (Едмонтон), Деніс Велещук (Едмонтон), Роман Гурко (Торонто), Перто Гурський (Філядельфія), Марія Дитиняк (Едмонтон), Микола Дейчаківський (Клівленд), Юліян Китастий (Ню Йорк), Тарас Ковальчук (Торонто), Юрій Кулій (Сілвер Спрінґ, ЗСА), Олег Махлай (Парма, ЗСА), Орися Олійник (Едмонтон), Леся Прокопець (Сент Катеринс, Онтаріо), Надія Савин (Чикаго), Степан Савчук (Філядельфія), Ірина Тхорик (Едмонтон), Браєн Черевик (Роблин, Манітоба), Леонід Царик (Баффало), Данило Цюпер (Беріссо, Арґентина), Мирослава Загарія (Едмонтон).

Викладачами XI семінару були: маестро Володимир Колесник, Зеновій Лавришин, Марія Дитиняк, Ірина Тхорик Єлисавєта Андерсон, піяністками семінару — Надія Савин, Орися Олійник.

Програма навчання включала такі предмети: вокально-слухове інтонування в хорі, керування церковним хором (літургійні твори М. Вербицького), хорознавство, українська хорова музика, українські композитори хорової музики, сольфеджіо та теорія музики, семінарійний хор та практичне заняття, дириґування. Кожний семінарист мав нагоду працювати з семінарним хором, який складався як з самих семінаристів, так і з 23-ох членів різних едмонтонських хорів, хористів-гостей, які кожного дня приходили на співанки, жертвували своїм часом і цим у великій мірі допомогли успішному переведенню семінару. Їм висловлюємо признання і велику подяку.

За минулих 10 років семінаристи мали нагоду вивчати понад 120 нових творів, які стали великим доповненням репертуару наших хорів і хорових ансамблів. Цього року семінаристи працювали над такими творами: „Іже образу Твоєму", концерт — Микола Дилецький, „Світе тихий" — Артем Ведель, „Рече Господь, Господеві моєму", концерт ч. XIX — Дмитро Бортнянський, „Достойно єсть" — Михайло Вербицький, „Ой на річці, на Дунаї" — Кирило Стеценко, Менует" — Борис Лятошинський, „Ой чого ти почорніло" — Лев Ревуцький, „Не женися на багатій" — Федір Надененко, Концерт-кантата (друга частина) — Юрій Фіяла, „Звиймося, звиймося", хор з опери „Лісова пісня" — Віталій Кирейко, „Варила баба лободу" — обр. Ю. Корчинського, „Гей, Бескиди мої" — І. Майчик. Концерт-кантата для фортепіяна і хору Юрія Фіяли, написаний до 1000-ліття Хрищення України на замовлення Альбертсько-Українського товариства для збереження культури, був виконаний вперше на концерті-вечорі диригентів, який відбувся на закінчення семінару в неділю, 24-го серпня ц.р. Партію фортепіяна виконувала Надія Савин. На цьому концерті кожний семінарист мав нагоду продиригувати одним твором. Ці концерти цікаві програмою як теж і виконанням, бо кожний диригент має свій стиль дириґування, який позначується на виконанні даного твору. Звичайно ці концерти є улюбленою імпрезою едмонтонської публіки.

Для відзначення 10-літньої праці семінарів Українське Музичне Товариство заплянувало видати біо-бібліографічний довідник українських композиторів. Після трирічної праці, цього року видано такий довідник заходом Канадського інституту українських студій при Альбертському університеті. В ньому поміщено імена 349 композиторів в абетковому порядку, в короткій енциклопедичній формі подано дату й місце народження композитора, його освіту, музичну і громадську діяльність, композиторську діяльність на основі його творчости у різних жанрах, коротку бібліографію, з якої можна черпати обширніші відомості про даного композитора. Довідник відображує розвиток композиторської творчости музичної культури України від XVII століття по сучасну пору, розкриває образ розвитку різних музичних жанрів, на розвиток яких мали вплив обставини, побут та історичні події.

Для успішного переведення цьогорічного семінару причинилася фінансова допомога, яку музичне товариство одержало від департаменту культури Альбертського уряду, Фундації ім. Тараса Шевченка, Товариства взаємної помочі св. Івана, Українського Інституту св. Івана, за що товариство висловлює щиру подяку.

XII-ий семінар відбудеться в Едмонтоні в часі від 8-го до 23-го серпня 1987 року. Про інформації слід звертатися: Ukrainian Choral Conductors Seminar, 7708-154 A St. Edmonton, Alta. T5R 1V2.

Марія Дитиняк

ГРУПА СЕНАТОРІВ-РЕСПУБЛІКАНЦІВ

ГРУПА СЕНАТОРІВ-РЕСПУБЛІКАНЦІВ зустрілася в Білому Домі з президентом Роналдом Реґеном і переконувала його посилити санкції проти Південно-Африканської Республіки. На Президента чинять тиск як республіканці, так і демократи. Республіканці впевнені, що політика „конструктивного діялогу" з ПАР, яку захищає Р. Реґен, буде піддана сильній критиці, якщо він не вживе додаткових заходів проти Південно-Африканської Республіки. З Президентом зустрілися лідер республіканської більшости в Сенаті Роберт Дол, голова Комісії закордонних зв'язків Ричард Луґар, голова фінансової Комісії Піт Доменічі та інші. Вважають, що Президент має намір доповнити деякі санкції проти ПАР і призначити амбасадором ЗСА в Преторії дипломата-негра. В розмові з репортерами Р. Дол сказав, що ці кроки можуть бути недостатніми, щоб задовільнити Конгрес.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в НЮ ЙОРКУ

ділиться сумною вісткою з своїми Членами й Українським Громадянством, що 4-го вересня 1986 р., у Філядельфії, Па. на 94-му році життя відійшов у Божу Вічність

ДІЙСНИЙ ЧЛЕН НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ім. ШЕВЧЕНКА

бл. п. проф.

АВГУСТИН ШТЕФАН

колишній голова Сойму і міністер шкільництва Карпатської України.

Покійного похоронено на архиепархіяльному цвинтарі у Пенґгорн біля Філядельфії, Па.

•

Дружині та Родині Покійного висловлюємо глибоке співчуття.

М. Бойчук—український меценат

Зовсім сміло можна сказати, що ми маємо своїх меценатів. Досить часто на сторінках нашої преси ми зустрічаємо імена тих, які пожертвували більшу суму своїх, нераз дуже тяжко запрацьованих, грошей на якусь загальноукраїнську справу.

Слово меценат, як нам відомо, відноситься до людини, яка допомагає діячам культури. Сама назва ця пішла від багача, який називався Меценат і жив ще в стародавньому Римі. Він був знаний тоді як опікун діячів науки і культури.

Культура кожного народу не може існувати без фінансової допомоги меценатів. Ми їх зустрічаємо також в американському світі.

Серед українських меценатів, безперечно, на одному з передових місць є всім нам відомий підприємець Микола Бойчук, власник готелю в Сомерсеті, Н. Дж. Микола Бойчук, який сам дуже тяжко працював і далі працює із своєю дружиною, щедро підтримує культурні організації не тільки тут, в Америці, але й в Бразилії. Там він дає повне утримання для 60 дітей.

М. Бойчук є першим, який відгукнувся на заклик культурно-освітньої допомоги для Бразилії. Він закупив для сиріт у Прудентополісі 10 бандур. Нам ще лишилось три тижні до викупу решти бандур. Хто буде слідуючий?

М. Д. Чорний

СОТНІ БРАЗИЛІЙСЬКИХ вояків, озброєних тяжкою вогнепальною зброєю, мусіли штурмувати забудування великої тюрми у південносхідній частині Бразилії, щоб зламати бунт в'язнів, у висліді якого досі загинуло вісім осіб, а кільканадцять були поранені. Інспектор поліції у Сан Павльо Роберто Хозе Екудейро заявив кореспондентові Ассошіейтед Пресс, що поліція і військо взяли під свою контролю тюрму, і навели порядок. Ребелія розпочалася після того, як небезпечні кримінальники захопили в полон 14 працівників в'язниці і погрожували їм смертю, якщо керівники не дозволять їм від'їхати доставленим автомобілем у невідомому напрямі.

СУДДЯ В МАНІЛІ, Філіппіни, дав свою згоду на відновлення процесу над колишніми вбивниками Беніньо Акіно, мужа теперішнього президента Філіппін Коразон Акіно, і арешт шефа генерального штабу армії під час владування президента Фердінанда Маркоса і 25 інших нібито його спільників у вбивстві Акіно, доконаному на летовищі у Манілі в 1983 році. Усі обвинувачені на час видання зарядження на арешт знаходились на території Філіппін, крім шефа штабу армії ген. Фабіяна С. Вера і капітана Філіпе Валєріо, які втекли з Філіппін разом з Ф. Маркосом. 25 обвинувачених є військовиками, а один цивільний політик. Минулої п'ятниці, 12-го вересня, найвищий суд уневажнив попереднє рішення і тим самим відкрив дорогу до нового процесу.

Поляки...

(Закінчення зі стор. 1)

єю для нас усіх, а воно також додавало сили нашому спільному ворогові.

Розпічнімо нову сторінку історії від поєднання і вибачення! Подаймо собі руки і з'єднаймося в належній боротьбі за право до існування наших народів у власних незалежних і независимих від нікого державах!

Польська група поєднання

Переложено з польської мови з ч. 48, 1-го травня 1986 року

Люблін, „Солідарносць научицєльска".

Погроми...

(Закінчення зі стор. 2)

рою. (Лободовський пропустив перехід УГА за Збруч у 1919 році та переможний марш об'єднаних українських армій на Київ. Згодом пошесть тифу,-мабуть, Москва застосувала мікробіологічну війну,-знищила до цієї міри УГА, що Командування різними принагідними союзами старалося врятувати хоч рештки військових частин — колишньої 100,000 армії. Прим. О. Т.)

Петлюра не одержав теж жадної допомоги від Правобережної України, яка під впливом совєтської пропаґанди вірила, що поляки відновлять панщину.

Лободовський каже, що Москва вважала Петлюру ворогом число один. В часі війни Лейба Троцький висилав в Україну аґітаторів, які мали прикидатися петлюрівцями, щоб здобути довір'я мас.

Шварцбарт зробив атентат на Петлюру два тижні після перевороту Пілсудського в Польщі. Це найкращий доказ, що Москва тривожилася небезпекою відновлення польсько-українського союзу.

Автор кінчає цитатами із статті, що її написав коротко перед створенням робітничої спілки „Солідарність": „Ви не хотіли погодитися на цій землі, то погодитеся у спільній могилі... Польсько-українська ворожість є природним союзником російсько-совєтської імперії... Нещастям є те, що бажання спільної дії з'являється аж тоді, коли обидва народи є в спільній могилі!"

• • •

Незвичайно актуальні, зокрема в теперішню грізну добу, міркування Ю. Лободовського повинні взяти до уваги провідники польських і українських визвольних змагань!

Е. Матківський...

(Закінчення зі стор. 1)

У групі переможених чоловіків Роман Цікало переміг Івася Луцького, 6-0, 6-1.

У півфіналах Ю. Савчак переміг Юрія Граба, 6-1, 6-3, а Ю. Петрикевич Олександра Олинця, 6-4, 6-4.

У групі сеньйорів свій примат захистив Юрій Савчак, перемагаючи у фіналі Юрія Петрикевича вислідом 7-6 (7-3), 6-1.

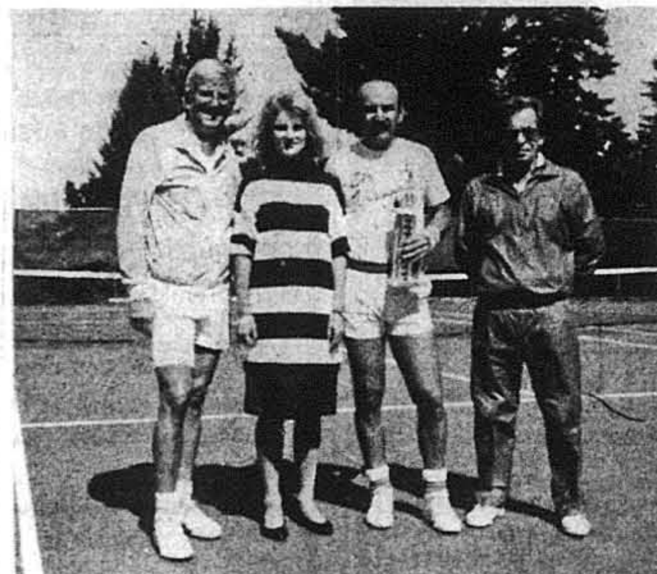
Серед змагунів з одною програною першим вийшов Юрій Грабець, перемагаючи у фіналі Ігоря Гроня, 2-6, 6-1, 6-4.

Сповняючи свої перші репрезентативні функції, новообрана „Міс Союзівка" Ганя Клим і її друга дружка Маріянка Гаврилюк, як теж інж. Роман Ракочий, ст., і Зенон Снилик вручили фіналістам нагороди УНСоюзу.

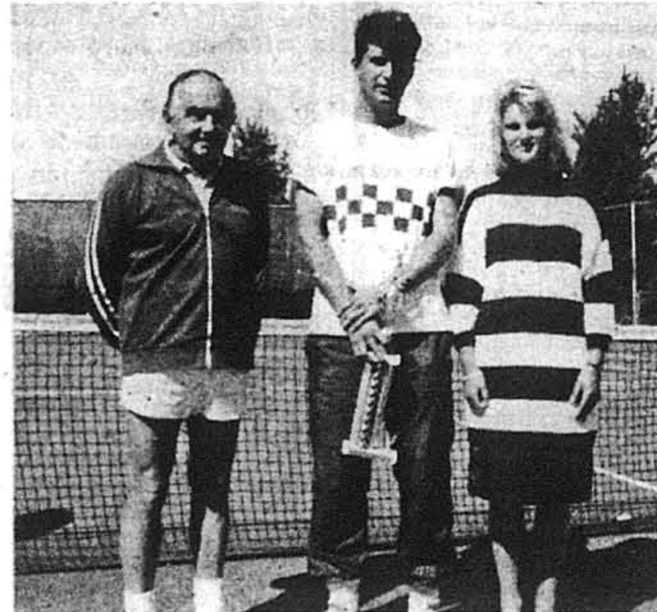
Цей турнір влаштовують кожного року з рамени УНС Ю. Савчак і З. Снилик.

Маріянка Гаврилюк обдарувала трофеями УНСоюзу переможця Юрія Савчака і Юрія Петрикевича.

Ганя Клим і Зенон Снилик (перший справа) вручили нагороди Юрієві Грабцеві (другий справа) і Ігореві Гроневі

Роман Цікало (посередині) вийшов першуном в групі переможених чоловіків і отримав трофей від Гані Клим і інж. Ракочого, ст.

Саскатун у світлу пам'ять сенатора П. Юзика

Членство філії УНО і братніх організацій у Саскатуні зійшлося у понеділок, 14-го липня ц. р. у вечорі на спільні жалібні сходини, щоб вшанувати пам'ять довголітнього члена системи УНО, зокрема першого голови Крайової Управи МУНО Канади, світлої пам'яті сенатора Павла Юзика.

Жалібні сходини відкрив голова філії УНО Іван Чорний. Він поінформував присутніх про відхід у вічність нашого колишнього члена в Саскатуні, св. п. сенатора Павла Юзика, що помер в Оттаві в середу, 9-го липня ц. р. Голова попросив присутніх постанням з місць вшанувати хвилиною мовчанки покійного сенатора.

Лев Вовк, колишній товариш сенатора, розказав про пройдений шлях покійного, одного з передових членів системи УНО Канади, який свою громадську працю почав у Саскатуні, перебираючи пост голови Крайової Управи МУНО. Його громадська діяльність не була обмежена лише до Саскачевану, але в короткому часі поширилася по всій розлогій Канаді, у часи перед Другою світовою війною.

Дальше Л. Вовк зупинився на діяльности сенатора Павла Юзика в Сенаті, розповів про його вплив на багатокультурність Канади, де фактично він був батьком багатокультурности, що матиме вплив також на майбутнє нашої країни.

Никандер Буковський вніс пропозицію, щоб замість квітів на свіжу могилу св. п. сенатора Павла Юзика зложити пожертви на Осередок Української Культури й Освіти у Вінніпеґу. Сенатор Павло Юзик був тісно пов'язаний із працею та розвитком Осередку як довголітній голова дирекції, а пізніше як його почесний член.

Окрім присутніх на жалібних сходинах пожертви також зложили приятелі і знайомі, оцінюючи громадську і політичну діяльність покійного.

Пожертви в сумі 2,150 дол. переслано до Осередку Української Культури й Освіти у Вінніпеґу. Усі гроші зложено на конто Фундації Осередку в пам'ять сенатора Павла Юзика.

Дирекція Осередку Української Культури й Освіти складає щиросердечну подяку Н. Буковському, філії УНО у Саскатуні та всім жертводавцям за їхню ініціятиву у переведенні цього скромного задуму в життя.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МИКОЛА МОЩУК, член УНС Відд. 292-го ім. св. Івана Хрестителя в Дітройті, Миш., помер 11-го травня 1986 року на 83-му році життя. Нар. 18-го травня 1902 року. Членом УНС став 1954 року. Залишив у смутку дружину Марію, доньку Анну, 4-ох внуків і 6 правнуків. Похорон відбувся на цвинтарі св. Ядвіґи в Дірборн, Миш.

Вічна Йому Пам'ять!

С. Федик, секр.

СТЕПАН БОДИШ, член УНС Відд. 304-го в Баффало, Н.Й., помер 6-го травня 1986 р. на 72-му році життя. Нар. 30-го жовтня 1913 року в Онтаріо, Канада. Членом УНС став 1942 року. Залишив у смутку дружину Ребеку. Похорон відбувся 8-го травня 1986 року на цвинтарі Форест Лон в Баффало, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Гнатик, секр.

ДМИТРО ТЕРЕХ, член УНС Відд. 304-го в Баффало, Н.Й., помер 2-го травня 1986 року на 75-му році життя. Нар. 23-го вересня 1910 року в Жудкові, пов. Любачів, Україна. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Людмилу, сина Василя, доньку Марію Федерчук, Брата Стефана і 4-ох внуків. Похорон відбувся 5-го травня 1986 року на цвинтарі св. Матея у Вест Сенека, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Гнатик, секр.

ЕДВАРД ВАНЦЬО, член УНС Відд. 1-го ім. св. Андрія в Шамокіні, Па., помер 6-го травня 1986 року на 68-му році життя. Нар. 16-го червня 1917 року в Шамокіні, Па. Членом УНС став 1936 року. Залишив у смутку дружину Ґертруду. Похорон відбувся 8-го травня 1986 року на цвинтарі Всіх Святих.

Вічна Йому Пам'ять!

Ю. Полиняк, секр.

МИХАЙЛО ВИНАР, член УНС Відд. 235-го ім. св. Михайла в Россфорді, Огайо, помер 16-го лютого 1986 року на 62-му році життя. Нар. 10-го листопада 1923 року в Лупушанці, Перемишль, Західня Україна. Членом УНС став 1950 року. Залишв у смутку синів Михайла, мол., Йосифа і 3-ох внуків. Похорон відбувся 19-го лютого 1986 року на цвинтарі Толідо Меморіял Парк в Сильванії, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

І. Мельник, секр.

СЕМ С. СІМОН, член УНС Відд. 345-го в Міннеаполісі, Мінн., помер 29-го травня 1986 року на 66-му році життя. Нар. 5-го січня 1920 року в Акроні, Огайо. Залишив у смутку дружину Марію, доньок Марію Ватт і Єлисавету. Похорон відбувся 2-го червня 1986 року на цвинтарі Форт Снилінг в Міннеаполісі, Мінн.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Каркоць, секр.

МАРІЯ МИКОЛАЄНКО, член УНС Відд. 15-го Т-ва „Україна" у Вашінґтоні, Д.К., померла 26-го травня 1986 року на 78-му році життя. Нар. 1908 року у Варшаві, Польща. Членом УНС стала 1972 року. Залишила у смутку родини Зинюків і Біґунів. Похорон відбувся 29-го травня 1986 року на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

О. Зинюк, секр.

КАТЕРИНА ЯСЛЯК, член УНС Відд. 100-го ім. Т. Шевченка в Ґери, Індіяна, померла 31-го травня 1986 року на 72-му році життя. Нар. 24-го жовтня 1913 року в Пенсильванії. Членом УНС стала 1934 року залишила у смутку доньку Доротею і сина Василя. Похорон відбувся 3-го червня 1986 року на цвинтарі Калюмет Парк в Мерр, Індіяна.

Вічна Їй Пам'ять!

Е. Сібак, секр.

МИКОЛА КЛИМКО, член УНС Відд. 183-го ім. Івана Мазепи в Дітройті, Миш., помер 26-го травня 1986 року на 71-му році життя. Нар. 17-го грудня 1915 року в Вінніпеґу, Ман. Канада. Членом УНС став 1935 року. Залишив у смутку дружину Олену, брата, дітей і дальшу родину. Похорон відбувся 29-го травня 1986 року на цвинтарі св. Воскресіння в Мавнт Клеменс, Миш.

Вічна Йому Пам'ять!

П. Залуга, секр.

ВАРВАРА КАЛИНИЧЕНКО, член УНС Відд. 423-го ім. Є. Коновальця в Чикаґо, Ілл., померла 12-го травня 1986 року на 78-му році життя. Нар. 1907 року в Україні. Членом УНС стала 1953 року. Залишила у смутку доньку Олену Чемерду. Похорон відбувся 16-го травня 1986 року на цвинтарі Елмвуд у Ріверґров, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!

Ю. Назаревич, секр.

ОЛЕКСА ПЛУГОВСЬКИЙ, член УНС Відд. 370-го в Ню Гейвені, Конн., помер 11-го червня 1986 року на 87-му році життя. Нар. 14-го квітня 1899 року в Довжанці, пов. Тернопіль, Зах. Україна. Залишив у смутку дружину Анну і доньок Софію Менділо і Анну Порто. Похорон відбувся 16-го червня 1986 року на цвинтарі св. Лаврентія у Вест Гейвен, Конн.

Вічна Йому Пам'ять!

Василь Ґіна, секр.